

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, Október' 17-dikén, 1820.

Spanyol Ország.

A' Cortesek tanácskozásának folytatása. — September' 17-dikén azt a' kérdést terjesztette Isturicz a' Ministerium' elejébe, hogy: micsoda köze van Spanyol Országhoz annak a' Szövetségnek, a' melly most Európában Szent Szövetség' nevezete alatt áll-fenn? — a' melly kérdésre olly feleletet kapott a' külső dolgokra ügyelő Ministertől: hogy a' Spanyol Országglószék semmi ilyen Szövetségről nem tud semmit, és hogy Spanyol Ország' minden fennálló Kötéseinek egyedül csak az Utrechti Kötés a' fundamentuma, a' melyben semmi politikai vélekedésekről és efféle tekintetekről emlékezet nincsen.

A' Sept. 18-dikán tartott ülésben a' Spanyol pénzekről tanácskoztak a' Cortesek t. i. hogy a' jövő esztendőben kiadandó pénzek micsoda czimerrel és irással veretessenek. Moreno Güerrának e' volt ezen tárgy eránt való jóvállása: „A' pénzeknek egygyik oldalára a' VII-dik Ferdinandus mej-képe 's ennek felébe egy polgári korona illy körülírással tétetessenek: Ferdinandus VII., pater patriae, Hispaniarum Rex a' másik oldalokra pedig két oszlopok közzé, melyek a' Constituzionális törvényhozásnak támoszúl szolgáljanak, a' Szent Ferdinandus' Nemzeti Rendczimere helyheztesd-

jék. — A' dolog felett való további tanácskozás más ülésre tétetett által.

Ugyan ezen ülésben és még a' huszadikiban is azon Spanyol hazafiak maradékainak megjutalmaztatásokról folytak a' tanácskozások, a' kik életjüket ez új időbéli körülállások között a' haza' szabadságáért feláldozták. — Legelőbb is meghatározatott a' Vohamonde' jóvállására, hogy Generalis Acevedó, mint ha élne és az armádánál jelen volna, úgy irattassák-be az armáda' laistromába. A' Biztosságnak meghagyatott, hogy készittse-meg az ezen határozásról való végzést, olly megjegyzéssel, hogy a' Vohamonde Ur' jóvállása nagyon megnyerte a' gyűlésnek helybehagyását. — Az után illy jóvállása olvastatott-fel azon Biztosságnak, melyre a' haza eránt magokat ekképpen érdemesített Spanyolok' megjutalmaztatásának megvizsgálása bizattatott vala: 1) A' Porlier' és Lasci' neveik (ezek mind ketten az Országglószék ellen való özszeesküvésért ölettettek-meg) a' Kortesek' tanácskozó szálájába irattassanak-fel — 2) Kérni kell az Országglószéket, hogy a' tartományoknak ezen emberekre nézve már megtett határozásaikat erössittse-meg — 3) A' Cortesek kinyilatkoztatják, hogy a' haza eránt mind azok Hősi módon érdemesekké tették magokat, a' kik a' Constituzionához viseltető buzgóságokért, vagy pedig annak helyreálltatásán való iparkodásokért, halálos büntetést szenvedtek —

valamint színén — 4) szer azok is, a' kik ugyan ezen ügyért való csatázásban megöltettek. — 5) Ezen személyeknek és azoknak is özvegyen maradt feleségeik, a' kik ugyan ezen ügyért való fogságban vagy számkivettetésben meghaltak, olyan penzióhoz tarthatnak just, a' mennyivel az ő férjeik birtak, mikor meghaltak. — 6) A' kiknek feleségeik már nem élnek, azoknak fijaik 25 esztendő koráig, a' leányaik pedig egész életjében just tarthatnak ezen penzióhoz — 7) Ha sem özvegyet, se' gyermekeket nem hagytak hátra, rokonaikra száll ezen penzióhoz való justartás — 8) Ha azon személyek, kik életjüket ezen ügyért feláldozták, tisztséget nem viseltek, az Országlószék ezen esetben is meghatalmaztatik arra, hogy familiáiknak elegendő penziót rendeljen — 9) A' Cortesek' kívánsága általjában az, hogy az Országlószék mind azokat megjutalmaztassa, a' kik a' Constitúcióhoz való hajlandóságért üldözetest szenvedtek.

A' Kadixi Politikai Kormányozó Sept. 7-dikén kihirdettette, hogy a' Sárgahideg-lelés naponként hatalmasodik; a' Xeresi betegek' laistromát is kiadatta, melyben a' van, hogy Sept. 3-dikától fogva 5-dikéig 19 személyek kapták el ezen mérges nyavalyát, kik közül egy meggyógyult, egy meghalt, a' többinek állapota még bizonytalan volt. Az Anglusok Gibraltár mellett nagyon kemény kordont vontak, mellyen Sept. 1-ső napjától fogva semmi Spanyol Országhól menő embert által nem hocsátottak a' meghatározott napoknak a' tisztulás' helyén való eltöltése nélkül. Valamint a' szározon úgy a' hajókon álló strázsák is golyobissal töltött puskával állanak, hogy tüstént agyon löjjék a' ki ezen kordont által akarná lépni. — Ma-

jorka szigetén ellenben egészen megszűnt a' pestis.

Az eddig volt Kadixi Katonakormányozó Admirális Valdes Hadi Minister-re, 's helyébe a' Murciai eddig volt Polgári Kormányozó Odonojú Tamás, az Adalusiai fő Kapitány Odonojú Juan' testvére, Kadixi Kormányozóvá, nevezettek.

Murciában, a' Madridi Miscellanea szerént, Sept. 12-dikén fontos özszeesküvésnek kiütését fedezték-fel és gátolták-meg, az által, hogy a' Dominikánus Barátok' ott lévő klastromának Elöljárójit véletlenül meglepték és elfogták; a' Priornál nyomtatásra készen lévő Proklamátziókat találtak-meg, mellyeknek arról való hirdetés volt a' foglalatjok: hogy a' Királynak a' maga' ellenségei kezekből lejendő kiszabadittatására 's a' Constitúciónak felfordittatására idegen sergek fognak megjelenni. A' Proklamátziók: a' nagy armáda' hadi szállásáról és Sept. 9-dikéről, vagynak dátáltatva. Murciába és Valencziába fegyveres csapatok küldettettek széllyel az ezen özszeesküvés' kiágazásai után való vizsgálódásra. — Az elébb elfogattott személyek voltak a' Prior, a' Klastrom' Prokurátora, egy Novitius, 's egy Paraszt, ki a' klastromban lakott. Sept. 15-dikére virradó éjjel is fogtak még el egy Barátot és egy Tisztet.

Olasz Ország.

A' Romában Pápa ö Szenttsége által Oktober' 2-ikán tartatott Consistoriumban, a' Szepesi volt Püspöknek, Cistercita Szerzetbéli Atya Fő Tisztelendő Pyrker László Urnak, mint Velencei Patriarkhának, melyre már az Austriai Cs. Kir. Felség által régebben kineveztetett vala, Praeconizáltatása, négy más Olasz Or-

szági Püspökével együtt, szokott Egyházi pompával véghez ment.

A' Pármái Herczegasszony Maria Ludovika ö Felsége, Austriai Cs. Fő Herczegasszony, Bécsbe tett útjából Pármába Oktober 1-ső napján szerentsésen vissza érkezett.

A' Modenai Herczegségben Sept. 22-dikén következő hirdetés tétetett közönségessé: — „A' fő Itélőszék ezeket adatja mindeneknek tudtokra: Minthogy az úgynevezett Carbonarik' társaságának néhány Olasz vidékeken való előmenetelesülése az Országlószékeket ezen társaság' plánumának kinyomozására már még régebben felindította, 's ezen vizsgálódásokból kijött az, hogy ennek célzása az Országlószékeknek felfordittatása legyen, ámbár hogy a' Fők ezen célzásokat nem minden tagjokkal közöljék is — minthogy továbbá a' Császár és Apostoli Király ö Felsége a' maga Státusaiban ezen társaság' nagyobb elterjedésének meggátoltatására 's gonosz célzásának semmivétettetésére ahozalkalmaztatott rendelkezéseket tétetett, 's mivelhogy a' csendességnek és rendnek fenntartatása, nekünk is éppen illy nagyon szivünkön fekszik: erre nézve fő Itélőszékünkre bizzuk, hogy a' Carbonarik' társasága által célba vétetett plánumot, mindeneknek megintettetéssek végett tegye közönségessé, 's egyszersmind itt következő Rendeléseinket, azért, hogy végrehajtassanak és követtessenek, hirdettesse ki: —

„Mindenek, kik a' Carbonarik' társaságának plánuma felől tudósittatva vagnak, 's abba mind e' mellett is beállanak, a' törvényekben kifejeztetett legnagyobb grádicsú Felségárulási bünt követik-el. 2) Minden, ki a' fenn említett plánum felől tudósittatva lévén ezen társaság' lépéseinek elősegítésében részesül, ehez va-

lamelley segedelemmel viseltetik, vagy pedig a' társaság' tagjait be nem jelenti, ezek által magát ugyan ezen bűnnek részesévé teszi. 3) A' jelenlévő Végzés' kihirdetésének napjától fogvást számlálván magát senki azzal, hogy a' Carbonariknak nyilvánvaló célzások felől tudósittatva nem lett volna, nem mentheti; erre nézve mindenek, a' kik ezen Egygyesületbe beállanak, vagy ennek tagjaival leveleznek, vagy ehez vagy ennek tagjaihoz valami segedelemmel viseltetnek, vagy őket be nem jelentik, Felségárulási első grádicsú bünt követnek-el, 's a' törvényben kifejeztetett büntetéssel büntettetnek. Mindazonáltal, ha valaki csak a' bejelentést mulatja-el, a' nélkül, hogy a' büntetelben egyéberánt részt vett volna, ezen esetben csak holtig tartó tömleczeztetésel büntettetik-meg. — 4) Hasonló bünt követnek-el 's hasonló büntetést szenvednek mind azok is, a' kik valamely más akár mi nevű olly Egygyesületbe beállanak, melynek célzása a' Carbonarikéval megegygyez, valamint szintén azok is, a' kik ezen Egygyesületeket elősegélik és ezeknek tagjaikat, ha előttök esmeretesek, be nem jelentik. 5) Ezen Rendelésben tétetett intézetek és nyilatkoztatások által a' fennálló törvényes könyvben találtató törvényeken, mellyek az egyéb tilalmas társaságokat és egyesületeket illetik, semmi csonkúlás nem okoztatik. 6) Azok, kik a' feljebb megnevezett Carbonari-társaságba vagy egyéb akár mi nevű de hasonló célzású társaságokba belépven, azután cselekedeteket megbánnyák 's ezen megbánás által indittatván a' társaság' tagjait, annak állatásait, 's próbatételeit, az Országlószékeknek még akkor bejelentik, mikor azok még titokban vagnak 's mikor azoknak rossz célzásaik még meggátoltattathatnak, ezek bizonyossá tétet-

nek affelől, hogy semmi büntetést nem fognak szenvedni és titokban fognak tartatni. — 7) Az ilyen bűnök ellen való processus csak summa szerént 's legnagyobb sebességgel folytatattatik 's az Apellálásoknak elmellözésével csak a' fő Itélőszékhez Revisióra való vitettetés által végeztetik-el. Ezen intézeteket és rendelkezet a' fő Itélőszék haladék nélkül ki nyomtattatván 's nagyobb világosságnak okáért a' törvényes könyvnek azon cikelyeit, mellyekben ezen tárgyak meghatározottak vagynak, melléjük tétetvén, tegyen olly rendelkezet, hogy Státusainknak minden közönségeikben osztattassanak és hirdettessenek - ki. Költ Modenában September' 20-dikán 1820-ban. —

„F e r e n c z

„P a r í s i, Kabinéti Titoknok.

Frantzia Ország.

Státus - Minister Laine a' Közönséges Tanulási Biztosság' Elölülőjévé neveztetett. — A' Bordeauxi Herczeg 's az annya Berry K. Herczegné olly jól vagynak, hogy jobban kívánni se' lehetne. Az ablakok alatt most is szüntelen sereggel áll a' nép, melyre nézve a' Princzaszony' parancsolatjából gyakran megmutatják a' kisedet a' sokaságnak. A' Tisztviselő Karoktól és Rendektől szüntelen érkeznek a' jó szerencsét kívánó Követségek az Udvarhoz, a' hol nagy kegyelmességgel fogadtatnak.

B e l g i u m.

Hét Frantzia tiszték, kik az utóbbi felfedezettett özszeesküvés miatt ide által szöktek 's itt elfogattattak vala, Monsban September' 14-dikén Frantzia Országának vissza adattattak. Eddig Monsban titokban (au Secret) tartották őket gondviselés alatt, 's a' mondott napon 3 szekereken a' Frantzia határszélekig Belga politziai strázsák szállították, 's ott Frantzia politziai katonák vették által. — Han-

noverában is elfogtak ugyantsak a' Frantzia Országlószék' kívánságára egy Frantzia tisztet 's Párisba küldötték.

P o r t u g a l l i a.

A' Lisbonai Revolúziós Országlószék egy kevés ideig letartóztatta azon hajókat, mellyek a' Revolúziónak ott történt kiütésekor a' kikötőhelyben találtattak, melly rendelkezése által, mint gondolják, arra célzott, hogy a' letétetett Régenség által a' Kincstárnak még ott lévő maradványa 's általjában a' Koronának minden felvétetethető Diplomatikai tulajdonai, mellyek három fregátokra felrakattattak vala, Brasiliába el ne küldetethessenek.

Az a' Tralos-Montesi fő Kommandáns, Gróf Amarante, kinek ezen tartományhoz 's az alatta volt katonasághoz intézett Proklamátzióját egygyik előbbeni Ujsagunkban kiadtuk vala, a' vezérlése alatt volt sergektől, kik magokat az Oportói Revolúziós ármádához csatolták, elhagyattatván, Lisbonában passust kért magának, hogy Brasiliába vehesse útját: addig is pedig, míg ezen passust az útnak indulásra való engedelemmel, kezéhez kaphatná, Adjutánsa által engedelmet kéretett a' Gallitziai Spanyol Kommandánstól, hogy mehessen oda és tartózkodhassék ott.

N a g y B r i t a n n i a.

Olly hírt terjesztvén-el némelly Londoni Ujságlevelek, hogy az Ánglus Országlószék nagy siettséggel sok lineahajókat és fregátokat készített valamelly külső szolgálatra való kivezéshez, és hogy ezen hajókra sergeket ültetvén - fel, az Európában kiütendő hadakozásból részesülni akar, kihirdette a' Londoni Ministeri Kurir, hogy semmi fegyveres sergeknek hajókra való ültetetéséről nincs szó, és egy linea hajó se' készül a' kivezéshez, 's az egész beszéd minden fundamentom nélkül való hír.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Császár és Császárné ö F.gek Pestet Okt. 9-dikén reggel 8-czadfél órakor hagyták oda ohajtott jó egészségben, 's folytatták útjokat Esztergom felé, a' hova délbén érkezvén-meg a' Primási épületbe szállottak - bé 's nagy örvendezéssel fogadtattak. Ugyan ott ebédelvén ö Felségek, ebéd után az Esztergomi Érsek 's Érseki Káptalan' residentziájának ösi helyére való visszatétettetésére nézve megkívántató helyeket 's épületi intézeteket méltóztattak meg szemlélni. Éjjeli meghálása is itt lévén ö Felségeknek, estve az egész város megvilágosított, 's más nap jó reggel indultak tovább Nagy Szombath felé.

Antal és Lajos ö Cs. Kir. 's Albert ö Kir. Herczégsek is 9-czedikben hagyták oda Pest városát, 's Posonyon által vették útjokat Holits felé.

Ferdinandus Koronaörökös 's a' testvére Ferencz Cs. Kir. Fő Herczegek, 9-czedikben estve még egyszer megtisztelték a' Pesti theatromot megjelenésekkel, 's 10-dikben reggeli 6 órakor hagyták oda Pestet 's folytatták utozásokot az úgy nevezett Mészárosok útján Holits felé Felséges Attyok után.

* * *

Még ide tesszük a' Pesti Magyar Ujságból a' Cs. Felségek 's Felséges testvéreik' Pesten való foglalatoskodásaikról a' következő jegyzéseket: —

„Ö Cs. Kir. Felsége a' táborozás ideje alatt kiváltképpen a' nagyobb hadi gyakorlások után különösen kijelenteni méltóztatott a' Katonaságnak jeles gyakorlása, ügyes forgása, és pontos munkálkodása

eránt való megelegetését, kiváltképpen pedig Nemzetünk öröme a' Palatinális, a' Pruszsus Király (Stipsics), Hessen-Homburg, és Liechtenstein Huszár Regementeknek jeles magok viselete eránt Felséges tetszését. — A' táborozó Katonaság eránt kedvező jó tettekkel méltóztattak kedveskedni Ferdinand Korona Herczeg, és Albert Kir. Herczeg, az ö fő neveiket viselő Regementeknek elégséges bort ajándékozván. Ö Cs. Kir. Fő Herczégse a' Nádor Ispány a' Palatinális Regementbéli Tiszti Karnak az egész táborozás ideje alatt naponként illendő ebédet adatván, a' közlegénységnek pedig eleségbeli segedelmeket. — Ö Herczégse a' Primás a' táborban lévő Katonaságnak általjában 600 akó bort; hasonlóképpen Grassalkovits Herczeg 300 akó bort adatván. — Álmétkodásra méltó volt az a' nagy hádi fenyegeték, és szép rend tartás, a' mellyet ezen 15 Regementbéli Vitézetek mutattak, úgy hogy a' szolgálaton kívül alig lehetett a' városban katonaságot látni.

„Ö Cs. Kir. Felségeknek leereszkedését bámulva tisztelte a' Fő Városnak közönsége, midőn látná, hogy igen gyakran az Országbeli Fő Urakat Felséges asztaloknál megvendégelni méltóztattak. Illy kegyelemben szerentséjek volt részesülni az Ország Primássának, az Egri Érseknek, a' Püspököknek, a' Carloviczi Érseknek, az Ország Birájának, a' Personalisnak, a' Tárnok Mesternek, a' Fels. Kir. Kamara Praesessének, a' Nemes Vármegyék Fő Ispányinak, Admintratorainak, a' Fő Dicasteriumok' Elsőbb Tagjainak, némelly más fő Uraságoknak, és Generalisoknak. Illy hódító Felséges Kegyelemmel méltóztattak ittléteknek utolsó napját is bérekeszteni, midőn Vasárnap válogatott fő személlye-

Ket megvendégeltek, 's ezek között a' Mélt. Gróf Károlyi Familiának Tutorát Gróf Waldstein Emanuel Kir. Kamarást és a' Grófnét.

„Ö Cs. K. Felsége a' tisztelt Gróf Tutor eránt igen kedves kinyilatkoztatással méltóztatott maga kegyelmes megelégedését kijelenteni, 's a' Palotának ö Felségek lakására helyes alkalmaztatását, tsinos elrendelését, a' tisztaságot, 's a' jó rendtartást különösen megdítsérni. Ugyan ezen tekintetekre nézve a' Mélt. Grófit ö Felségének képével ékesített drága Pixissel, a' Familiának Udvari Tisztjeit hasonlóképpen drága Pixissel megajándékozni. — A' városi Elöljáróknak jó rendelkezéseit, 's az egész idő alatt megbizonyított helyes rendtartásokat melly kegyelmes megelégedéssel fogadta légyen Felséges Urunk, az által bizonyította meg, hogy T. Steinbach Pesti Bíró Urat drága brilliantos gyűrűvel személynesen megtisztelni méltóztatott.

„October 7-dikén ö Cs. Kir. Felsége Báró Kutsera General Adjutans késéretével megszemlélni méltóztatott az ujjonnan épült Só házat, 's annak nem tsak Depositoriumait, hanem a' Hivatalbeli Cancellariát is megvizsgálni, magának a' Protocolumokat eljébe terjesztetni, 's azokból az esztendőnként való só szállításoknak mennyiségét, és módját részenként előterjesztetni, 's a' Hivatalbeli Elöljárókat mindenekkel való maga megelégedéséről bizonyossá tenni.

„Vasárnap a' Fegyveres Polgároknak Lövöldöző Társasága Ns. Máyerfy Ferencz, és Marinelli Elöljáró Urak által mélységes alázatossággal meghívta ö Cs. Kir. Felségét, és szerentsés volt olly ajánlással elbocsájtatni, hogy, ha az Országos dolgok megengednék, ö Felsége nem fogna tartózkodni a' jó Pesti Polgárok nye-

reség lövését megszemlélni. E' végből minden díszes készülétek megtétettek: de az öszve csoportozott Országos foglalatoságok az óhajtott örömben való részesülést a' Polgárságtól megtagadták.

„A' Felséges Tsászárné kegyes jóságának, leereszkedő szelédtségének, és jótévő emberi szeretetének örök emlékezetére, 's elfeledhetetlen példájára valamint Budán a' külsővárosi iskolákat, és ispitályokat, megszemlélni méltóztatott, úgy Pesten is az Apácák iskolájában, és a' dolgozó házon kívül megszemlélte azon Intézetet is, mellyben az Aszszonyi Egyesületnek gondviselése alatt a' gyámoltalan vakok gyógyittatnak.

„Ferdinand Korona Örökös ö Cs. Kir. Fő Herczégse, valamint minden Katona Intézeteket, úgy egyéb közönséges Intézeteket is nagy részvétellel méltóztatott megszemlélni. Így látogatta meg Budán Sept. 30-dikán a' Szent Gellérd hegyén lévő Csillagvizsgáló tornyot, és annak Elöljárója Pasquich Ur által mind azon jeles Intézetnek drága eszközeit, mind egyéb elrendeltetéseit megmagyaráztatta. Nem különben a' Pesti Universitáshoz tartozó minden tudományos ágakat; nevezet szerint az Orvosi kar épületében lévő Természeti Gyűjteményeket, a' Fűvész kertet, Bibliothekát, a' Fizikához tartozó Muzeumot, a' nagy palotát, és a' tanítói szobákat, 's mindenütt a' tudományok eránt való nagy figyelmetességét bizonyította meg. Midőn az Universitas épületébe érkeznek, ö Cs. Fő Herczégset az Universitas Rectora, Fő Tiszt. Tumpacher Ur köszöntötte, és fogadta a' Professor Urakkal.

Ferencz Károly ö Cs. Fő Herczégse is Mélt. Görög Udv. Tanácsos Urral meg látogatta Pesten Budán a' közönséges Hivatalokat, ugymint Pesten a' Felséges Cu-

riát, a' hol Mélt. Personalis Ur fogadta; a' Ns. Vármegye házát; nem különben a' Városházát, és mindenütt azon Hivataloknak tisztí Osztályait egyenként meg szemlélte. Ugy megjárta Budán a' Kir. Kamarának, és az Ország Archivumának hivatalait, 's a' felosztások rendéről, 's egymásba fogásáról éles kérdéseket tett.

(Pest). A' Nemzeti Jádzószínról.

Sept. 23. dika örökre elfelejthetetlen marad a' magyar Játékszín annalisaiban, mint a' melly napon Felséges Apostoli Királyunk, a' ditsösségesen Uralkodó Háznak minden itt lévő Hertzégeitől, és fényes Vendégeitől késértetve, a' Játék házban, magyar köntösben kegyelmesen meg jelenni, és az egész Játékot végig várni méltóztatott. Melly érzéssel fogadták a' Hazafiak ezen nemzeti nyelvünk eránt bizonyított indulatjokat ö Felségeknél, könnyü el gondolni az öröm el ragadtatás ezer „éljen!“ kiáltásokban hangzott előkbe. A' Játék előtt azon esméretes és egyenesen illy alkalmatosságokra készült nép-ének „Tartsad Isten Királyunkat“ énekeltetett, melly után a' Tatár járás adatott Kisfaludi Kisfaludy Károly Urnak: a' Tatárok Magyar Országban (Országban) nevezetü eredeti vitézi Játéka szerént. Hogy egy illyen különös alkalmatosság javasolhatott talán némely változásokat ezen minden tekintetben igen betses munkában, azt ugyan könnyen meg engedhetjük, és által is látjuk, de hogy a' rövidítések annyira terjedjenek, hogy szinte a' Játék velet is sértegensék, ezzel a' hivatlan alkalmaztató Ur hihető sem a' szerző Urat magát, sem pedig a' miről jót álhattunk, a' néző Községet, különösen magának lenem kötelezte, de még az olvasó publicum sem fogja talán szívesen venni tulaj-

donának illy kéméletlen felmészárlását. Ha reá esmért e' vajjon Kisfaludy Ur ezen Tatároknak a' maga értékkel telt munkájára? nehéz volna meg határozni; az bizonyos hogy nekünk még az alap Idea is meg változottnak lenni látszott, Zelmirában p. o. így a' mint most láttuk nehezen fogja valaki azon szép characteret fel találni, mellyt a' szerző olly világosan rajzolt előnkbe; — ettől valóban tsekély áldozat volt Elekről való le mondása, mint hogy ehez vonszó indulatja nem lévén eléggé ki fejtve, az Orangzebbel lett hirtelen meg békéllés által (mivébe előre ez sem volt eléggé el gátolva) még a' pótolás lehetősége sintsen egészszen el zárva. Ugyantsak ezen rövidítések miatt az eredetikeppen 5 Felvonások most 4 Szakaszokba szorítottak. Hogy ezen marsyásnak elő adása illyen ki elégitő lehetett sokat köszönhet ugyan mérész Apollónk a' Tagok' igyekezetének közönségesen is, de mindenek előtt Kántorné Assz. Emelkát hathatós és remek segéllésének. Már a' Színlepel első felvonásával a' tökéletes mivész állott itt előttünk, a' ki semmit sem téveszt el szeméi elől; a' mi fel vett személlye' tzeleányos ki egészítésére szolgálhatna, a' Szerző t. i. Emelkát az ablakhoz állítja, a' mi Emelkánk bizonyos távolságra állott a' nyílt ablaktól 's ez által mind mozdúlatinak több szabadságot, mind pedig állásának kellemetesebb helyhezte- tést szerzett, annyira terjed ki figyelme még az egyébberánt tsekélyeknek látszó könyülményekre is. Játékáról mit lehetne még emlékeztetni, midön már a' köz itélet is remeket talált benne, és valóban ha valahol, itt bizonyosan telyes hitelt érdemel a' vox populi. Kántorné mellett vagy mivészeknek kell lenni a' többi játzóknak is, vagy kéntelenek fel hagyni azon reménységgel, hogy igyekezetek

méltóképpen meg esmértesen, például szolgálhatnak, a' mái észrevételeink: Bebék első meg jelenését szemrehányással kezdi, és ezen Emelkának szájából a' meg illetőve „kedves-Atyám!” a-zonnal durvának bélyegezi a' játék Hérosát ha elégtelen arra, hogy azon két szóban foglalt nagy érzésnek meg felelő mély indulatot gerjeszthessen ellenére a' nézőkben; — bár mi felséges character-t igyekszik is a' szerző Himfijével képeztetni, csak a' Szádváron játszó jelenésének remek volta mentheti ezt meg attól hogy ne úgy álljon előttünk mint egy minden-napi gyáva, mihelyt Emelka szív repesz-tő fájdalommal fakad ezen vádra: „Elek! Elek soha sem szeretted!” Midon pedig azon fogadást sürgeti az atya: hogy életét kémelleni fogja, ezen egy szóban „fogadom” ki meríti a' Játékszini tökéletesedés egész lehetőségit; egy szóval minden hangja, minden mozdulatja világosan bizonyítja hogy ő a' Játékszini tsinosodás felsőbb poltzaira emelkedett légyen. Balogné Assz. (Zelmira) a' mennyire el szabott rollja engedte közönségesen ki elégitett és a' nyert helybehagyást meg is érdemlette, néki bizonyosan legkisebb része tulajdonithatik azon hibának, hogy játékában az öszvehangzás hijjánossága olly igen kitetző volt. Horváth Ur Bébék 'Sigmundot személyeségének legfinomabb vonásaiban is ditséretesen találta, örömmel láttuk főkép az első felvonásokban azon szembetűnő igyekezetét hogy a' Szerző által ki jelelt characternek határit által ne hágja, és ha a' játék vége felé habozott is igyekezetében az a' rövi-

dító Ur érdeme lehet. Köszeghy Ur (Himfi Elek) minden tekintetben meg felelt várakozásunknak, bár csak szüntelen declamálása által a' természettől annyira el ne távozna! — Kajuk személyében inkább lehetett volna egy legénykedő Osz-tály Vezetőt, mintsem Magyar Ország meghódítáját, és a' nagy Dschingis-kán unokáját (Báturt) gyanítani. If. Nagy Ur az Öreg Várnagyot helyesen talált vonásokkal állította elonkbe, egész alkalmaztatása ma azt bizonyította, hogy a' Játékszinen nem járatlan. Tóth Ur (Orangzeb) minden bizonnyal még csak kezdő, mert hangjával még éppen nem bír, de ha kezdő, bizonyosan sokat ígér. Komlósy Ur (Kobuth) jelesen vitte fel vett személyét, hihetőképén érezte mennyi fekszik ezen rollja helyes találásán, ő úgy látszik azon kevések számából való, a' kik minden helyheztesben hamar fel találják magokat, és abban még bizonyos könnyűséggel is forgódnak, ennél fogva teendő előmenetele kétséges nem lehet. Murányi Ur az igaz mívészhez olly igen illő serénységből Batu tsekély szemé-lyét válalta magára, és bizonyossá tesszük arról hogy érdeme bár mi tündöklő rollban sem lehetett volna ki tetszőbb. Könnyű volna Játszóinknak az illy alkalmaztossággal meg győződni arról, hogy a' roll értékét és betsit nem az árkusok száma határozza, hanem tsupán csak a' Ját-zónak azon alkalmaztatása mellynél fogva az eleibe rajzolt határokat méltókép-ten ki bírja tölteni. — Szilágyi Ur (Orbán) ditséretet érdemel, kis rollja kö-rében elég ügyesen zászlóskodott.

Redaktor: Pánczél Dániel; nyomtatja Nemes Stöckholzer Hirschfeld Felix.

(Ober-Passauer - Hof Nro. 396.)